

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudců Petra Mikeše a Jitky Zavřelové v právní věci žalobce: **C. P. T.**, zastoupený Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Míldady Horákové 13, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 5. 2022, čj. OAM-98/ZA-ZA11-HA13-2022, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 7. 2022, čj. 13 Az 21/2022-37,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se p ř i z n á v á** odkladný účinek.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím zastavil podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, řízení o žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany, neboť ji ve smyslu § 10a odst. 1 písm. e) téhož zákona posoudil jako nepřipustnou. Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce žalobou, kterou Městský soud v Praze shora uvedeným rozsudkem zamítl. Žalobce (dále „stěžovatel“) napadl tento rozsudek kasační stížností.

[2] Stěžovatel společně s kasační stížností navrhl, aby jí Nejvyšší správní soud přiznal odkladný účinek. Na území ČR má prokazatelně silné a trvalé rodinné vazby, neboť jedna ze tří jeho dcer, které zde žijí, má dokonce české státní občanství (k návrhu stěžovatel připojil kopie oddacího listu, rodných listů dcer a osvědčení o státním občanství jedné z nich). Vzhledem k trestní minulosti má v případě nuceného vycestování minimální šanci na dosažení sloučení rodiny, navíc by přestal plnit podmínky probačního dohledu, který mu byl stanoven s ohledem na podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Tím by mu hrozila povinnost výkonu zbytku trestu. Je i ve veřejném zájmu, aby stěžovatel splnil podmínky podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody a aby nedošlo k rozdělení rodiny.

[3] K návrhu na přiznání odkladného účinku žalovaný uvedl, že se jednalo již o druhou azylovou žádost a stěžovatel v ní neuvedl žádné nové relevantní skutečnosti. Výkon rozhodnutí pro něj neznamená nenahraditelnou újmu, proto není přiznání odkladného účinku namístě. Výkon žalobou napadeného rozhodnutí ve svém důsledku nevede přímo k ukončení pobytu a nemožnosti stěžovatele vyčkat posouzení kasační stížnosti na území ČR, neboť o vyhoštění cizince se rozhoduje v jiném řízení. Bylo by namístě, aby si stěžovatel legalizoval pobyt pomocí institutů upravených v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, namísto podávání opakované a účelové žádosti o přiznání mezinárodní ochrany. Pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti tak schází naplnění třetí podmínky, tedy že žadatelé hrozí natolik závažná újma, kvůli níž musí veřejný zájem dočasně ustoupit zájmům stěžovatele.

[4] Nejvyšší správní soud k návrhu předně podotýká, že kasační stížnost nemá odkladný účinek (§ 107 odst. 1 s. ř. s.), může jej však na návrh stěžovatele přiznat za přiměřeného užití § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. Odkladný účinek lze tedy kasační stížnosti přiznat tehdy, jestliže by výkon nebo jiné právní následky napadeného rozhodnutí krajského soudu znamenaly pro stěžovatele

nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[5] Kromě formální podmínky, již je vznesení příslušného návrhu, je pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nutné splnění tří podmínek: (1) výkon nebo jiné právní následky musejí pro stěžovatele znamenat újmu, (2) újma musí být pro stěžovatele nepoměrně větší, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a (3) přiznání odkladného účinku nesmí být v rozporu s důležitým veřejným zájmem (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 1. 7. 2015, čj. 10 Ads 99/2014-58, č. 3270/2015 Sb. NSS). Povinnost tvrdit a osvědčit hrozbu újmy přitom tíží stěžovatele (viz usnesení NSS ze dne 29. 2. 2012, čj. 1 As 27/2012-32, nebo ze dne 24. 9. 2015, čj. 2 As 218/2015-50). Žádost o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti musí být proto dostatečně individualizovaná a podepřená konkrétními důkazy (srov. usnesení NSS ze dne 30. 1. 2012, čj. 8 As 65/2011-74), přičemž stěžovatelem tvrzená a prokazovaná újma musí být závažná a reálná, nikoli pouze hypotetická a bagatelní (srov. usnesení NSS ze dne 3. 10. 2017, čj. 9 Afs 275/2017-20).

[6] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tím, zda by přiznání odkladného účinku kasační stížnosti vůbec bylo způsobilé odvrátit stěžovatelem tvrzenou újmu a mohlo vést k jeho (dočasnému) setrvání na území ČR. V tomto ohledu je třeba zdůraznit specifickou úpravu zákona o azylu, podle jehož § 2 odst. 1 je *žadatelem o udělení mezinárodní ochrany cizinec, který podal v České republice žádost o udělení mezinárodní ochrany, o níž dosud nebylo pravomocně rozhodnuto. Postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany má dále cizinec po dobu běhu lhůty pro podání žaloby podle § 32 a po dobu soudního řízení o žalobě proti rozhodnutí ministerstva podle soudního řádu správního, má-li tato žaloba odkladný účinek nebo do vydání usnesení krajského soudu o nepřiznání odkladného účinku, pokud o něj cizinec požádal. Postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany má dále cizinec, který požádal o udělení mezinárodní ochrany v jiném státě, který je vázán přímo použitelným předpisem Evropské unie, a Česká republika jej převzala na své území za účelem posouzení jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany.* Podání žaloby proti rozhodnutí žalovaného o zastavení řízení o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. i) zákona o azylu z důvodu nepřipustnosti opakované žádosti dle § 10a odst. 1 písm. e) ve spojení s § 11a odst. 1 zákona o azylu nemá odkladný účinek. I zde ho ovšem lze přiznat na základě (individuálně odůvodněného) návrhu podaného spolu s žalobou (§ 32 odst. 2 zákona o azylu). S ohledem na výše citovanou právní úpravu však stěžovateli již nesvědčí postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany (s nímž mj. souvisí i právo setrvat na území ČR) v době řízení před Nejvyšším správním soudem. Toto postavení na základě přiznání odkladného účinku kasační stížnosti již nelze obnovit. Jeho přiznání může vyvolat pouze právní následky stanovené v § 78b zákona o azylu. Ten upravuje pobytový režim neúspěšných žadatelů o udělení mezinárodní ochrany, kteří podali proti rozhodnutí krajského soudu kasační stížnost, protože ti v postavení žadatelů nejsou (a ani být nemohou). Jinak řečeno, cizinec v řízení o kasační stížnosti podané ve věci mezinárodní ochrany již nemá postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany, ale je oprávněn setrvat na území ČR, a to na základě rozhodnutí žalovaného o strpění na území dle § 78b zákona o azylu (viz usnesení NSS ze dne 8. 4. 2020, čj. 5 Azs 110/2020-9). Podle daného ustanovení *ministerstvo na žádost cizince rozhodne o jeho strpění na území na dobu nezbytně nutnou, pokud cizinec předložil náležitosti uvedené v odstavci 4. O strpění na území vydá ministerstvo cizinci potvrzení o strpění na území, ve kterém vyznačí dobu strpění na území (odst. 1), přičemž cizinec je k žádosti o strpění na území nebo prodloužení doby strpění na území povinen a) předložit cestovní doklad, je-li jeho držitelem, b) předložit doklad o včas podané kasační stížnosti s návrhem na přiznání odkladného účinku nebo při prodloužení doby strpění doklad o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti a doklad o tom, že řízení o podané kasační stížnosti dosud pravomocně neskončilo, a c) doložit adresu místa blášeného pobytu na území (odst. 4).*

[7] Lze tedy shrnout, že v případě přiznání odkladného účinku kasační stížnosti může stěžovatel požádat, aby žalovaný rozhodl o jeho strpění na území v režimu zákona o azylu. Nelze odhlédnout ani od toho, že naopak v případě nepřiznání odkladného účinku stěžovatel nebude

pokračování

mít v průběhu řízení o kasační stížnosti pobytové oprávnění plynoucí ze zákona o azylu, tedy by *de facto* buď musel odcestovat, anebo na území ČR nadále pobývat neoprávněně, k čemuž stěžovatele nelze nutit (jak fakticky ve vyjádření k návrhu činí žalovaný) prostřednictvím možnosti bránit se proti případnému rozhodnutí o správním vyhoštění (usnesení NSS ze dne 18. 8. 2011, čj. 5 As 73/2011-100). Pro účely rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku nelze v tuto chvíli spoléhat ani na (žalovaným zmiňovanou) hypotetickou možnost získání jiného pobytového oprávnění v režimu zákona o pobytu cizinců. Není totiž zřejmé, že by stěžovatel pobytové oprávnění získal, pokud by o něj požádal, a to zejména s ohledem na jeho trestní minulost (stále se nachází v režimu podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody). Ostatně žalovaný ani nijak neupřesňuje, na základě jakého titulu by stěžovatel mohl na území ČR setrvat. S ohledem na výše uvedené proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že první podmínka pro přiznání odkladného účinku je v případě stěžovatele splněna. Pokud by totiž kasační stížnosti nebyl odkladný účinek přiznán, není jasné, zda by stěžovatel mohl získat jiné oprávnění pobývat na území ČR. Naopak přiznání odkladného účinku je předpokladem případného získání pobytového titulu výslovně předpokládaného zákonem o azylu.

[8] Dále se Nejvyšší správní soud zabýval naplněním druhé výše vymezené podmínky, tedy zdali by ztráta pobytového oprávnění, resp. nucené vycestování představovalo pro stěžovatele nepoměrně větší újmu, než jaká může přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti vzniknout jiným osobám. Stěžovatel společně s návrhem uvedl a osvědčil, že na území ČR žijí tři jeho nezletilé dcery (narozené v roce X, X a X). Nejstarší z dcer má české státní občanství, dvě mladší dcery zde mají povolen trvalý pobyt. Pokud by tedy stěžovatel musel v důsledku nepřiznání odkladného účinku kasační stížnosti z ČR vycestovat, musel by buď odcestovat sám, bez své rodiny, anebo společně s rodinou, tedy i s občankou ČR. Obě tyto alternativy způsobují natolik závažný zásah do práv stěžovatele i jeho rodinných příslušníků, který odůvodňuje vyhovění návrhu na přiznání odkladného účinku. Nejvyšší správní soud totiž nezjistil (a žalovaný ani neuvádí), že by odkladný účinek vedl k zásahu do práv třetích osob, naopak je zcela evidentní, že k takovému zásahu může docházet jeho nepřiznáním. Proto je v tomto ohledu namísto před samotným posouzením kasační stížnosti stěžovateli umožnit na území ČR setrvat.

[9] Co se týče třetí výše vymezené podmínky pro přiznání odkladného účinku, tedy rozporu s důležitým veřejným zájmem, žalovaný ve vztahu k ní nic neuvedl, byť je to právě on, kdo by tak měl činit (srov. usnesení Krajského soudu v Hradci Králové, čj. 52 Ca/2003-144, č. 87/2004 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud si je samozřejmě vědom toho, že se stěžovatel na území ČR v roce 2013 dopustil zvláště závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy ve smyslu § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c) trestního zákoníku, za což mu byl rozsudkem městského soudu ze dne 18. 8. 2014, sp. zn. 46 T 3/2014 uložen trest odnětí svobody v délce trvání šesti let. Ve výkonu trestu stěžovatel strávil celkem 4 roky, v červenci 2017 byl podmíněně propuštěn. Jakkoliv nelze bagatelizovat vysokou závažnost stěžovatelovy trestné činnosti, lze zohlednit, že se jí dopustil před téměř 10 lety, vykonal podstatnou část uloženého trestu a zároveň soudu není známo, že by se po svém propuštění dopustil další trestné činnosti či jinak porušil podmínky podmíněného propuštění a dohledu probačního úředníka. Lze navíc dodat, že samotné přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nepředstavuje o dlouhodobou úpravu jeho pobytu na území ČR.

[10] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud návrhu stěžovatele vyhověl. Přiznal tedy kasační stížnosti odkladný účinek, což je předpokladem toho, aby stěžovatel mohl získat pobytový titul dle zákona o azylu (viz bod [6] tohoto usnesení). Zbývá doplnit, že rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku je rozhodnutím dočasné povahy a nelze z něj jakkoli předjímat budoucí meritorní rozhodnutí o podané kasační stížnosti (srov. usnesení NSS ze dne 4. 10. 2005, čj. 8 As 26/2005-76, č. 1072/2007 Sb. NSS). Rovněž lze dodat, že usnesení o odkladném účinku s ohledem na svůj procesní charakter nezakládá překážku věci rozhodnuté,

a proto v případě posunu ve skutkových okolnostech lze o návrhu na přiznání odkladného účinku rozhodnout i opětovně, stejně jako lze již přiznaný odkladný účinek i bez návrhu zrušit, odpadnou-li v mezidobí důvody pro jeho přiznání (§ 73 odst. 5 s. ř. s. ve spojení s § 107 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 9. září 2022

Milan Podhrázský
předseda senátu